

La meua ciutat, el meu món

Han fet falta més de 10.000 anys per a recórrer el camí entre la invenció de l'agricultura estable i els horts urbans dels jubilats o les plantacions casolanes de maria.

Abans els nostres veïns del Palló, quan encara no s'havien urbanitzats els seus voltants, s'hi dedicaven al noble esport de la caça, encara continuat pels aristòcrates anglesos, gràcies al permíssiu Brexit, entesats a fer desaparèixer les temorenques raboses dels seus territoris. Els nostres veïns més llunyans, els del Bolomor, ja havien acabat el seu periple vital, tot i que havien inventat com encendre el foc sense la intervenció del gas o l'electricitat, però que havien tingut temps de deixar als sapiens sapiens un trosset del seu ADN.

En les nostres latituds, la moribunda agricultura ha permès clausurar un dels problemes més vells de la Humanitat: la propietat de la terra. Fa quatre dies, en els comptes històrics, en la II República, encara s'hi va intentar fer una reforma agrària per a donar terra als qui la treballaven. Ara, passats els temps de les baralles a colps de corbella per allò de les fites, als nostres camps regna el silenci.

L'agricultura no ha sigut mai una ocupació desitjada voluntàriament. En l'estructura social els llauradors sempre han ocupat la part més baixa, pràcticament en règim de servitud, fins al segle XIX. **August**, l'emperador romà, va organitzar tot un departament de propaganda a favor de l'agricultura amb el poeta **Virgili**, autor de les *Georgica*, tot un desplegament d'arguments sobre la necessitat d'una política agrària, unida a

l'amor al treball, a la pau, a la vinculació a la terra. L'èxit de la campanya de publicitat no va ser molt notori si tenim en compte l'irònic poema del seu coetani **Horaci**, tan conegut pels seus primers versos, però tan poc recordat pel seu final en boca d'un usurer, neguitós per fer els seus obscurs negocis.

En realitat, com ho podem comprovar en moltes obres literàries, els elogis del camp s'han fet habitualment des de la ciutat o per visitants ocasionals. Un exemple ben proper és l'horta de Gandia, tan exaltada per molts viatgers bocabadats, com l'irlandès **William Bowles**, autor d'esta descripció, al segle XVIII, de la nostra comarca, que comença així: «Entre

«En realitat, com ho podem comprovar en moltes obres literàries, els elogis del camp s'han fet habitualment des de la ciutat o per visitants ocasionals. Un exemple és l'horta de Gandia, tan exaltada per molts viatgers bocabadats»

LA CIUTAT QUE VA SER LLAURODORA

Enric Ferrer

tots els paratges fèrtils i deliciosos que hi ha a Espanya, que en són molts, no crec que cap se'n pugua comparar a l'Horta de Gandia, perquè no hi ha eloqüència que siga capaç de descriure aquella amenitat, ni cap paratge d'Europa que ofereisca un espectacle tan bell».

Sobre el mateix indret, si passem al segle XX, els exemples laudatoris es multipliquen, fins i tot en un poeta

com l'alcoià **Juan Valls i Jordà**, una de les veus majors de la poesia valenciana, que va escriure un *Cant a Gandia* (1960), tan diferent de la resta de la seua producció poètica, on definia la nostra terra com una floració coral per als sentits. Continuant amb uns versos plens de ressons clàssics: «Arcàdica pels fruits, corn de l'abundor, primavera eterna, com una lletania excessiva per les nostres paterna rura, les terres pairals, per seguir el fecund solc llatí».

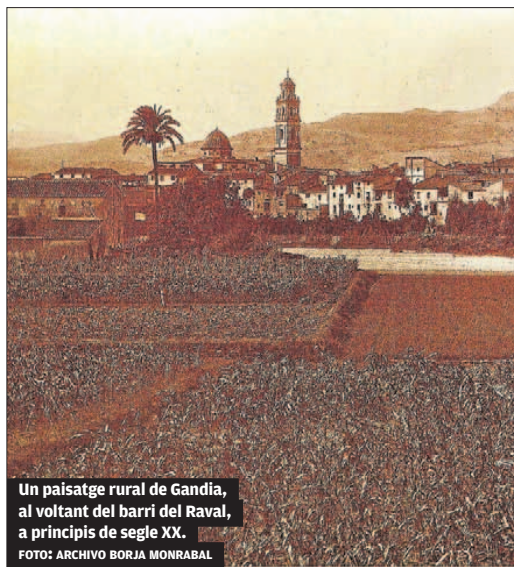
Val a dir que els poetes són també àugurs de males noves, profetes de desventures, per-

què acostumen cantar quan el motiu líric està a punt de desaparèixer o ha desaparegut totalment, per allò de tenir de to elegiac els seus versos.

Tot amb tot, el millor epitafi, per no ser d'encàrrec, de la nostra famosa agricultura és el de **V. Fontavella**, en el paràgraf final del seu llibre *La Huerta de Gandia* (1952):

«Finalmente, es obligado rendir tributo de homenaje a los campesinos actuales y a las generaciones anónimas del pasado que aquí vivieron y trabajaron con amor la tierra día a día, los cuales, sin apenas darse cuenta, crearon en este extremo del Mediterráneo un rincón paradisiaco sólo comparable por sus calidades y similitud al paisaje bíblico de frondosos huertos y valles rientes del antiguo Israel, cuya réplica actual invierte los términos, porque el organizado panorama agrícola de la Huerta gandiense halla un eco retardado técnicamente impresionante, en el moderno ambiente campesino palestín de la otra punta del Mare Nostrum».

No hi falta res: l'homenatge als llauradors, el paradís que van crear digne dels bíblics horts i l'aparició d'un gran competidor en el comerç internacional dels cítrics, és a dir, Israel. El meravellós passat va ser produït «sin apenas darse cuenta», mentre el miracle agrari israelià és fruit de la tècnica i de la modernitat. Si algun dia reviscola la nostra agricultura serà en la línia del que s'ha fet tècnicament a «la otra punta del Mare Nostrum».

Un paisatge rural de Gandia, al voltant del barri del Raval, a principis de segle XX.

FOTO: ARCHIVO BORJA MONRABAL